

Kārlis Ēriks Arons

IZCILU ĀRSTU PIEMIŅAS BALVAS

Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs 1983. gada janvārī nodibināja Paula Stradiņa balvu, iecerētu piešķirt ik gadu par izcilāko pētījumu medicīnas vai farmācijas vēsturē iepriekšējā gadā. Kopš 1991. gada šo balvu piešķir Latvijas Zinātņu akadēmija un Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs par izcilu darbu medicīnas zinātnē un praktiskā ārstniecībā – pāra gados, bet medicīnas vēsturē – nepāra gados.

Paula Stradiņa balvu, uz galda novietojamu divpusēju bronzas reljefu, veidojis mākslinieks Jānis Strupulis. Līdz 1999. gadam balva piešķirta 28 personām. Laureātu īsbiogrāfijas un balvas attēls publicēti.¹ Bez iepriekš publicētajiem laureātiem balvu vēl saņēmuši Jānis Ērenpreiss, Jānis Strupulis, Ilmārs Lazovskis un Kristofers Kristaps Zariņš. 1999. gadā Paula Stradiņa balva piešķirta profesoram Eivindam Larsenam (*Øivind Larsen*, Norvēģija) un ilggadējam Latvijas profesoram Zēlikam Čerfasam (tagad dzīvo Izraēlā).

1987. gadā Latvijas Bērnu ķirurgu asociācija nodibināja profesora **Aleksandra Bieziņa balvu** par izciliem sasniegumiem bērnu ķirurģijā. Tā ir bronzas medaļa, kuras aversā – Aleksandra Bieziņa portrets, bet reversā – skalpelis, laureāta vārds un pasniegšanas gads. Medaļas autors ir mākslinieks Andris Bērziņš². Balvu saņēmuši Ēriks Jākobsons, Jānis Gaujēns, Tamāra Čēma un Haralds Voskis.

Mūža organizācija korporācija *Fraternitas Metropolitana* 1996. gada 5. decembrī nodibināja **Pētera Sņķera piemiņas medaļu**³, lai godinātu *Fraternitas Petropolitana* dibinātāja, korporācijas filistra profesora ģenerāja P. Sņķera izcilos nopelnus Latvijas valsts,

¹ *Vīksna A.* Paula Stradiņa balva // J. Stradiņš, K. Ē. Arons, A. Vīksna. Tāds bija mūsu laiks... – Rīga: Sprīdītis, 1996. – 456.–464. lpp.

² *Vīksna A., E. Platkājis.* Zelta skalpelis. – Rīga: Zvaigzne, 1991². – 137.–139. lpp.

³ Attēlu sk. *Acta Medico-Historica Rigensia III* krāsainā ielīmē

Latvijas zinātnes un Latvijas korporāciju labā. Bronzas medaļas autors ir mākslinieks Jānis Strupulis.⁴ Līdz 1999. gadam ar šo medaļu apbalvoti Staņislavs Lubāns, Aleksandrs Marovskis, Kārlis Ēriks Arons un Alfrēds Miltiņš.

1998. gada novembrī Rīgas Stradiņa universitātes Senāts nodibināja trīs balvas. Lai godinātu profesora Jēkaba Prīmaņa izcilos nopelnus Latvijas anatomijas, antropoloģijas un morfoloģijas attīstībā kopā ar Jēkaba Prīmaņa Anatomijas muzeju nodibināja **Jēkaba Prīmaņa balvu**. Balvas pamatne veidota no brīvā izteiksmē saliktām kārtām – kā laika un padarītā darba gājums, virs tām galvaskauss, gan kā viens no Jēkaba Prīmaņa galvenajiem izpētes un intereses simboliem, gan kā medicīnas izglītības pamatvērtība. No pamatnes paceļas nosacīts mākslinieka molberts, virs tā stilizēts cirkulis, antropologu mērinstruments, kas simbolizē precizitāti, pacietību, rūpību un ir nobeiguma forma pētījumu vietai Anatomijas muzejam un Jēkaba Prīmaņa veidotajai zinātnes celtnei. Uz gaiša metāla laukuma molberta abās pusēs izvietojami teksti: PRAEMIUM JACOBI PRIMANI, apbalvotā vārds un uzvārds, apbalvošanas gads. Balvas augstums 30 cm, materiāls: oksidēta dzelzs, pulēta un slīpēta bronza. Balvas autors un mākslinieks profesors Jānis Gagainis.

Kristapa Rudziša balvu Rīgas Stradiņa universitātes vārdā piešķirs katru trešo gadu Latvijā un arī ārzemēs dzīvojošiem zinātniekiem par izciliem sasniegumiem internās medicīnas vai medicīnas terminoloģijas pētniecībā.

Mārtiņa Zīles balvu Rīgas Stradiņa universitātes vārdā piešķirs katru trešo gadu Latvijā un arī ārzemēs dzīvojošiem zinātniekiem par izciliem sasniegumiem medicīniskās filozofijas pētniecībā vai augstākās izglītības pilnveidošanā.

⁴ *Fraternitas Petropolitana* 100. – Rīga: *Fraternitas Metropolitana*, 1996/97. – 102.–103. lpp.